

Plan for trosopplæring

Hol menighet 2012

Hovedmål for trosopplæringen	<p>HOVEDMÅL: Hol menighet ønsker å nå ut til alle barn og ungdom i Hol for at de skal vite at de er elsket av Gud.</p> <p>1. Delmål: vi ønsker at barn og ungdom i Hol menighet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kjenne at Jesus er deres Frelser og venn • vite at kristen tro angår deres liv • vite at de hører hjemme i kirke og menighet <p>2. Delmål: vi ønsker at barn og ungdom i Hol menighet skal møte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en kirke og menighet med plass for alle • trygge og gode fellesskap med voksen tilstedeværelse • Guds ord og spesielt sentrale fortellinger i kristen tro og kultur • en levende og praktisk ”hverdagstro” som en ressurs i livet • erfaringer og kunnskap til livsmestring og eget trosliv <p>3. Delmål: vi ønsker at Hol menighet kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • et kontaktpunkt for voksne, ungdom og barn på tvers av alder og sosiale skiller • en støttestruktur for utsatte barn
Grunnlag og særpreg	<ul style="list-style-type: none"> • Hol menighet ønsker å være inkluderende og åpen og at de som kommer til kirken skal oppleve seg velkommen. Mange oppsøker Hol kirke ved spesielle anledninger og mange uttrykker ønske om å oppsøke kirken. De siste årene viser en positiv trend med stor økning av deltakere på menighetens gudstjenester. Samtidig er det få frivillige som deltar i menighetens arbeid. • Hol kirke er en vakker, gammel kirke. Mange er veldig glad i kirka og mange setter pris på kirkebyggets intime karakter og mulighet for nærhet. Hol menighet ønsker å ta vare på kirkehuset med alle dets tradisjoner og samtidig åpne opp for nytt innhold og nye muligheter. Kirkebygget er gammelt med mange begrensninger men brukes nå i større grad også utenom gudstjenestene. • Hol menighet er en liten menighet med lav gjennomsnittsalder. Antall medlemmer pr. 2012 er ca.1250 Det gir samtidig mulighet for å ha god oversikt over menighetens medlemmer. • Hol menighet representerer et mangfoldig samfunn med; fiske og jordbruk, nybyggerfelt og mer tradisjonell bosetting. Det er ikke noe naturlig sentrum eller møtested som butikk, post og lignende. Fygle skole er et

	<p>møtested for familier med barn i skolealder. Det ligger 3 barnehager innenfor menighetens grenser, men ikke alle barna som går i disse barnehagene bor i Hol menighet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • En stor prosent av menighetens medlemmer har sterk tilknytning til Den læstadianske forsamling. De har det som sitt naturlige samlingssted med eget arbeid for barn og unge og deltar derfor i mindre grad i kirken. Få av barna fra forsamlingen deltar i menighetens trosopplæringstiltak.
<p>Organisering, rammer og ansvar</p>	<p>Hol menighet hadde pr.jan.2012 1253 medlemmer. Av disse var 325 barn (292 døpte og 33 tilhørende) Se vedlegget: ” Barn i Hol” for alderssammensetningen.</p> <p>Ansatte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokneprest: 100% • Kontoransatt delt med Buksnes: Hol 15 %, (30 % i Buksnes) • Kirketjener delt med Buksnes: Hol 25 %, (55 % i Buksnes) • Organist delt med Buksnes: Hol 25 %, (55 % i Buksnes) • Menighetspedagog/kateket delt med Buksnes: Hol 20 %, (80 % i Buksnes) • Trosopplærer i Vest-Lofoten i totalt 80 % .Mye av dette til fellestiltak. <p>Menighetsrådet har arbeidet med del 1 og 2 av planen. Trosopplæringsutvalg ble nedsatt for å arbeide med del 3 av planen, 0-12 år. Planlegging og gjennomføring av tiltak gjøres av ansatte og frivillige. Se vedlegg: ”Trosopplæring ansvar Hol”</p> <p>Møtelokalet vårt er Hol kirke, en korskirke fra 1806 med plass til ca.200 mennesker. Det er tilrettelagt på galleriet med bord og benker til ca 12 personer. Ved behov for mer plass kan større lokaler leies innen menighetsgrensene.</p>

Sentral dimensjon	Beskrivelse	Vedlegg
Samarbeid med hjemmet og familien	<p>Hol menighet anser hjemmet som både sentralt og viktig for barn og unges trosliv og opplæring. Menigheten ønsker derfor å legge til rette for gode relasjoner mellom kirke og hjem. Dåpsamtalen og andre foreldresamtaler vil være viktig. Det samme med skriftlig informasjon til foreldre/foresatte. Trosopplæringstilbudet skal presenteres i en folder som deles ut ved dåpsamtalen. Tilbudet presenteres også på kirkas hjemmeside.</p> <p>Menigheten sender hjem materiell som kan være en hjelp for å utøve troen i hverdagslivet. Utsendelse en gang i året de tre første årene. Medlemmene får videre skriftlig invitasjon til å delta på et alderstilpasset tiltak per år. Ved gjennomføring av de ulike tiltak skal foreldre få et godt innblikk i hva som skal skje, og gjerne involveres enten som ledere eller ved programposter som omfatter hele familien.</p> <p>Hol menighet ønsker at foreldre skal ha innflytelse på menighetens aktiviteter. Det skal gjøres ved at de som har barn 0 – 18 år rekrutteres til råd og utvalg slik at de kan være med i beslutningsprosesser.</p> <p>Det skal legges til rette for at foreldre kan evaluere minst ett tiltak i året. I samarbeid med Vestvågøy kirkelige fellesråd utvikles digitale kvantitative undersøkelser. For barn over 10 år, legges det til rette for egen evaluering av tiltak de er med på, særlig der tiltaket er over lenger tid eller flere ganger.</p>	
Barn og unges medvirkning	<p>Barn og unge skal inkluderes i menighetens gudstjenester og annet arbeid, først og fremst gjennom praktisk deltakelse.</p> <p>Det skal legges til rette for at barn og ungdom kan få utforme og lage deler/ hele ledd i gudstjenester og tiltak, slik at de får sette sitt eget preg på, eks forbønn, preken, sangvalg. Det er ønskelig at mye av arbeidet i menigheten skjer på tvers av alder og generasjon.</p> <p>Ungdom som arbeider som ”Ung medarbeider” i menigheten vil være en viktig inngang til barn og unges medvirkning og kan være med å gi legitimitet til dette.</p> <p>Ved oppnevning av utvalg under menighetsrådet, skal en forsøke å rekruttere minst et medlem under 18 år. Det er et mål at minst en ungdom fra menigheten skal delta på ungdommens kirketing årlig.</p> <p>I samarbeid med Vestvågøy kirkelige fellesråd, skal en ved kirkevalg legge vekt på informasjonen at alle over 15 år har stemmerett. Det informeres om dette de årene når det er kirkevalg.</p>	

<p>Inkludering og tilrettelegging</p>	<p>Hol menighet ønsker å legge til rette for god inkludering og tilrettelegging. I Hol kirke er det inngang for rullestolbrukere og teleslynge. Det er ikke mulig å legge til rette for handikaptalett innenfor dagens areal. På galleriet er det laget et enkelt møterom. Dette er ikke tilgjengelig for de med fysisk funksjonshemming. Alternative møteplasser skal brukes. Ved invitasjon til alle trosopplæringstiltak skal det informeres om at menigheten vil legge til rette for barn og unge med spesielle behov. Det vil bli satt inn ekstra voksen/pedagogisk ressurs. Det er behov for ulik kompetanse, og innen dette feltet skal ansatte med relevant kompetanse kunne ha midlertidige oppgaver i menigheter i vertsfellessrådsområdet, etter avtale med kirkeverge (jfr. vedtak 25/11). Ved merkostnader for tilrettelegging, søker menigheten fellesrådet om midler. Fellesrådet kan stille med midler inntil tilsvarende det menighetsrådet skyter inn. (jfr. fellesrådsvedtak 25/11)</p> <p>Hol menighet vil sørge for at de aktuelle får informasjon om alle tiltak utenom vår menighet.</p>	
<p>Gudstjeneste</p>	<p>Gudstjenesten er menighetens hovedsamling og er i tillegg til et trosfellesskap også et læringsfellesskap. Vi lærer gjennom ulike uttrykksformer som tekster, liturgi, bønner, salmer, kunst og symbolhandlinger. Kirkerommet er et annerledes rom som åpner for læring som binder sammen kunnskap, praksis og fellesskap. Gudstjenesten har dermed en sentral plass i menighetens trosopplæring.</p> <p>Vi ønsker at tiltak i trosopplæringen skal ha tilknytning til menighetens gudstjenesteliv, enten i form av deltakelse i en gudstjeneste, eller ved at gudstjenestelige elementer inngår i samværene. På denne måten bidrar trosopplæringens møtepunkt til å prege menighetens gudstjenesteliv ved at barn og unges plass i menighetens fellesskap blir tydeliggjort.</p> <p>Det er viktig at barn, unge og familiene som omfattes av trosopplæringen opplever at de er inkludert og hører til i menighetens fellesskap. Gudstjenesten er for alle – uavhengig av alder og funksjonsevne.</p> <p>Tilhørighet og eierskap skapes gjennom inkludering og aktiv deltakelse. Gjennom liturgiske ledd møter barn og unge sentrale trosuttrykk som hører til i kirka og hverdagen.</p>	
<p>Diakoni</p>	<p>Diakoni er omsorg i praksis og gjelder hele menigheten. Diakoni er på mange måter kirkens lære og etterfølgelsen av Jesus omsatt i praktisk liv. Det er viktig at barn og unge lærer om kjærlighet. Den må erfares og praktiseres. Gjennom diakonien blir dette satt inn i en meningsfull og helhetlig sammenheng.</p>	

	<p>Livshjelp og handlende kjærlighet er to stikkord. Her er det viktig at erfaringer og opplevelser er tosidige; at man opplever både å være mottaker og giver. Det er mye lettere å gi videre omsorg og kjærlighet, når man selv har gode erfaringer. Det kristne fellesskapet skal være et kjærlighetens fellesskap der alle blir sett og verdsatt. Alle skal nevnes ved navn.</p>	
Misjon	<p>Vår kirke er del av en verdensvid kirke. Vi skal dele evangeliet og våre ressurser med mennesker over hele verden. Og vi kan lære av andre, slik de kan lære av oss.</p> <p>Vår menighet har en samarbeidsavtale om misjonsprosjektet. Vi vil at misjon og særlig prosjektet skal speile seg i tiltakene.</p>	
Grønn menighet	<p>Hol menighet har ikke per dags dato vedtak om å være grønn menighet. Det jobbes med saken.</p>	
Musikk og kultur	<p>Barn og unge skal få anledning til å uttrykke seg selv, tro, tvil, tilbedelse, glede og klage gjennom bibeltekster, musikk og billedkunst. Gjennom slikt arbeid læres og erfares troen, og den deles med andre. Utvalget av uttrykksformer må gjenspeile mangfold og ivareta både tradisjonsformidling og fornyelse.</p> <p>Hol menighet har ikke egen plan for kirkemusikk. Når den lages må den sees i sammenheng med trosopplæringsplanen.</p>	
Frivillig medarbeiderskap	<p>Vi vil at alle medlemmer skal oppleve seg som del av vår menighet, og derfor har vi forventning til at alle kan bidra til menighets arbeid. Vi kan bare bygge fellesskap sammen. Deltakelse kan skje ved menighetens egne aktiviteter og gjennom samarbeid med andre organisasjoner.</p> <p>Motivering og rekruttering Det er mange som kan utføre avgrensa oppgaver. Noen vil også ta på seg mer omfattende oppgaver. Det er viktig at disse oppgavene blir gjort tydelige slik at den som blir spurt, har en klar oppfatning av hva som forventes, og får opplæring dersom det er behov. Det er viktig at planlegging av tiltak gjennomføres slik at frivillige opplever seg som en leder/deltaker på lik linje med ansatte, og får eierskap til det som skal gjennomføres. Det vil påvirke tidspunkt og omfang for forberedelser til tiltak. Menighetsråd og ansatte har i sitt arbeid ansvar for å legge til rette for dette.</p> <p>Hva som motiverer en frivillig medarbeider kan settes opp i tre punkter og når alle tre punktene er til stede, har medarbeiderskap av frivillige gode kår.</p>	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nødvendighet – for at tiltak skal bli gjennomført 2. Mening – oppleve at innsatsen betyr noe, gjør en forskjell 3. Lyst – oppgaver til glede og lyst <p>Ansvar for rekruttering. Menighetsråd og ansatte har ansvar for rekruttering. Der menighetsrådet har underutvalg, er de ansvarlige for å rekruttere på sitt felt. Rekruttering av frivillige er tema på menighetsrådet en gang i året. Da skal oppgaver og hvem det kan være mulig å spørre, drøftes. De aller fleste rekrutteres inn i frivillige oppgaver gjennom å spørres personlig. Ved all skriftlig invitasjon til trosopplæringstiltak, bør det være et punkt om deltakelse for foreldre og andre.</p> <p>Viktige rekrutteringsarenaer for trosopplæring er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foreldre som har sine barn på ulike trosopplæringstiltak • Konfirmantforeldre • Faddere • Besteforeldregenerasjonen <p>Oppfølging av frivillige Vi ønsker at medarbeidere skal oppleve seg sett og verdsatt. Frivillige skal vite hvem som er kontaktperson og støtte for oppgaver de får. Vi ønsker å invitere personer til enkeltstående oppgaver. Det skal legges til rette for kurs for alle som tar på seg mer omfattende oppgaver. Det søkes om støtte til dette og settes av egne midler. Kurs for frivillige utarbeides i samarbeid mellom menighetene i Vest-Lofoten, med trosopplæringskoordinator som ansvarlig.</p>	
Samarbeid med andre menigheter i prostiet	<p>Det er viktig å finne en god balanse mellom tiltak som gir tilhørighet til vår menighet og kirke, og samtidig kan utvide kontaktnettet for barn og ungdom. Det vil være viktig å få til en hensiktsmessig ressursbruk mellom menighetsbaserte og felles tiltak</p> <p>Hol menighet har et selvstendig ansvar for tiltak til og med konfirmasjon. Etter konfirmasjonen vil tiltakene være for Vestvågøy og Vest-Lofoten. Dette området har også felles videregående skole.</p> <p>Prostiet er et naturlig samarbeidsområde for tiltak fra ungdomsalderen med eks. MILK.</p> <p>Men det arrangeres også felles tiltak fra 10 år, som Tween - festival, leir, med mer som medlemmene i vår menighet får tilbud om å være med på. Flere felles tiltak for yngre grupper kan vurderes.</p>	Se vedlegg: "Plan for trosopplæring del 3, 10-18 felles tiltak, juni 2012"
Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner	<p>Hol menighet har, og vil utvikle videre, samarbeid med ulike organisasjoner i den norske kirke. Organisasjonene er en ressurs inn i arbeidet og kan utfylle menighetens egen kompetanse.</p> <p>Alderssammensetningen i den kirkelige stab, gjør at dette er særlig aktuelt for</p>	

	<p>trosopplæringsarbeidet, ikke minst ungdomsarbeidet. Utvikling og oppfølging av samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner vil oftest være et felles anliggende for tiltak som omfatter flere menigheter.</p> <p>Organisasjoner som Hol menighet har et samarbeid med i 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Normisjon: misjonsavtale • KFUK/KFUM: MILK og TWEEN-festival • Kirkens Nødhjelp: KN-aksjon i konfirmantarbeidet 	
Tverrfaglig samarbeid	<p>Hol menighet har faglig kompetente medarbeidere i alle stillinger. Alle er nødvendig for å gjennomføre en fornyet trosopplæring. Ved nye og utvikling av etablerte tiltak, er det en målsetting å arbeide tverrfaglig. Tverrfaglig samarbeid som arbeidsform betyr at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbeidet skjer på tvers av faggrensene med en helhetlig tilnærming for å nå felles mål • prosessen er avhengig av nærhet i tid og rom mellom deltakerne fordi arbeidet er et omfattende samspill, mer enn samordning • resultatet kan bli bedre enn om alle løste sin del av oppgaven hver for seg <p>For å legge til rette for tverrfaglig arbeid, vil vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruke god tid på planleggingsfasen • sikre en god spredning av kompetanse på deltakerne i planleggingen, både stab og frivillige • poengtere at alle har en stemme i arbeidsprosessene • sette mål for tiltaket i fellesskap • understreke at alle har ansvar for å bidra for hverandre i gjennomføringsfasen og stå sammen om resultatet • evaluere i fellesskap <p>Arbeidsformen krever tid, men sikrer også kvalitet på tiltakene. Det betyr at et nytt tiltak utarbeides, igangsettes og finner sin form, før en igangsetter nye.</p> <p>I mange og i de fleste oppgavene vil vi jobbe flerfaglig. Flerfaglig betyr at tiltaket er organisert slik at hver enkelt tar ansvar for sitt felt og at oppgavene er godt tilpasset hver enkelts deloppgave. Når ansvarsfordeling og samarbeidsstrukturer er klar, gjerne ved etablerte arbeidsoppgaver og tiltak, vil dette være den vanlige samarbeidsformen.</p> <p>Staben i Hol har utvidet møte en gang i mnd. Tema kan være evaluering, gudstjenesteplan, planlegging av tiltak med mer.</p>	

Kommunikasjonsarbeid	<p>Hjemmeside Vestvågøy kirkelige fellesråd har hjemmeside for alle menighetene på Vestvågøy. Hol menighet har eget oppslag under 0-18 med informasjon om tiltakene i menigheten. Konfirmantåret er en del av trosopplæringen og det er egen fane til dette. Her legges årsplaner, innkallinger og referat fra foreldremøter, lister og linker til innmeldingsskjema for Hol.</p> <p>Hjemmesida har fungert i flere år og målsettinga er å være aktuell og informere om aktiviteten i menighetene. Nyhetsformidlinga fungerer godt, men hjemmesida må utvikles videre for å gi relevant og oppdatert informasjon om trosopplæringsarbeidet i menigheten og bli et praktisk hjelpemiddel. Kirkevergen har ansvar for at dette følges opp.</p> <p>”Medarbeideren” som arbeidsverktøy Medarbeideren er primært et arbeidsverktøy for å legge til rette for god koordinering internt. Kalenderdelen letter samordning og planlegging av arbeid, bruk av lokaliteter og utstyr. Medarbeideren gir mulighet til å få oversikt over barn i ulike alderskull i den enkelte menighet, og hva som er gjennomført. Det skal lages et felles sett av rutiner knyttet til bruk, slik at informasjon og bruk ikke blir personavhengig, men legger til rette for fleksibilitet.</p> <p>Lokale informasjonskanaler Lokalavisene tar en del oppslag fra vår hjemmeside. I trosopplæringsammenheng vil det være mye vi kan forvente oppslag på. Når det er informasjon vi ønsker å få ut, må vi ta direkte kontakt med redaksjonene for å få et større oppslag.</p> <p>Sosiale media Hol menighet har egen facebookside. Der legges det inn tekst og bilder fra trosopplæringstiltak, informasjon om gudstjenester og andre arrangement. Facebooksida kan utvikles videre som informasjons- og kontaktarena for ungdommene/konfirmantene og resten av menigheten.</p>	
----------------------	---	--

Alder	Navn på tiltak	Når?	Ansvarlig for tiltaket	Mål for tiltaket	Tema/innhold			Arbeids - måter	Omfang i hele timer	Materiell til ledere	Materiell til utdeling
					Livstolkning og livsmestring	Kirkens tro og tradisjon	Kristen tro i praksis				
0 år	Invitasjon til dåp. Dåpsamtale, foreldrekontakt fadderkontakt. Dåp	Individuelt Før og etter dåp. I gudstjeneste	Sokne - prest	Informere om dåpens innhold og praktisk ang. dåpshandlingen.	Møte foreldre og la dem fortelle om barnet og sin tilknytning til kirken og troen.	Dåps -/ misjonsbefalingen Dåpsliturgien Jesus og barna Tros- bekjennelsen	Delta i liturgien og salmene Delta i dåpshandl. Bønn for og med barnet	Brev hjem med invitasjon til dåp. Samtale med foreldre Informasjonsf older.	Varierer		Boka "I Guds hånd" av Rolf Steffensen Dåpslys Dåpsminne Fadder - bønn
1 år	1-årshilsen	Ett år etter dåp.	Stab sender ut	Inspirere og hjelpe hjemmet, foreldre og foresatte, til trosopplæring.			Bønn for og med barnet	Brev hjem med "Spelle- engel"			"Spelle - engel med aftenbønn"
2 år	2-årshilsen	To år etter dåp.	Stab sender ut	Motivere og myndiggjøre foreldre/foresatte til kveldsbønn, bordbønn og å synge tradisjonelle og nye barnesanger.			Sang, musikk og kultur.				CD med barne - sanger "Nu lukker seg mitt øye"
3 år	3-årshilsen	Tre år etter dåp	Stab sender ut	Motivere og myndiggjøre foreldre/foresatte til å lese bibelfortellinger.		Kirkeårets høytider og merkedager. 2.trosartikkel					"Min første bok om julen"
4 år	Kirketreff og kirkebok til 4-åringer	Høst - semesteret	Men. ped. og frivillige	Kirka er også mitt sted. Barnet blir kjent i kirka og med de voksne der. Lære seg sang. Dele ut cd og kirkebok til flest mulig. Gi hjelp til foreldre i kristen oppdragelse og kultur.	Tilhørighet Egen livs - og troshistorie.	Dåp. Kirken	Bønn	Brev hjem m/invitasjon Undretur i kirken Skattekista. Utdeling av cd. Tegning. Fortelling	2 saml. à 1 time Hol kirke	CD og "Min kirkebok" fra IKO	CD med sanger og "Min kirkebok" fra IKO

								Gudstjeneste m/ utdeling av 4-årsbok.			
5 år	Kirkekino	I mørketida, november - februar	Men.ped. og frivillige	Kirka er også mitt sted. Barnet blir kjent i kirka og med de voksne der. Formidle trosinnhold på en annen måte.	Vennskap og hjelpe andre.	Lignelse	Lære sang fra filmen	Invitasjon i posten til kirkekino m/ "Kirkerottene" Delta i familiegudstjeneste med sang fra filmen	2 saml. à 1 time Hol kirke	DVD "Kirkerottene"	DVD "Kirkerottene"
6 år	6-årstreff	I høstsemesteret	Menighets ped.	Praktisk trosutøvelse. Lære om bønn og å bruke lysgloben. Tilhørighet til kirka.			Sang, musikk og kultur. Bønn	Invitasjon i posten og påmelding.	3 saml. à 1,5 t i og ved Hol kirke		6-årsboka "Tre i et tre"
0-4 år	Familiemiddag med praktisk program.	En samling i året/halvåret.	Prest, men.ped og frivillige	Innspill til foreldre ang. kristen oppdragelse. Eks. Sanger, bønner, rutiner, dåpen, hvordan markere høytider+	Selvstendighet og tilhørighet	2.trosart.	Bønn Sang og musikk	Invitasjon til alle medlemmer 0-4 år m/fam Lek, måltid og fortelling, Flanelogra	1,5		
fom 0 år	Gudstjeneste for store og små	En gang i mnd.	Prest og andre	Barn og unge skal få god gudstjenesteopplevelse. Bli trygg på form og innhold og vokse inn i fellesskapet.		Kirken	Gudstjeneste-feiring Bønn Fadervår Delta i liturgien, sangene, salmene Høre og oppleve bibelfortellinger.	Tilpasset store og små	1t /mnd		

Alder	Navn på tiltak	Når?	Ansvarlig for tiltaket	Mål for tiltaket	Tema/innhold			Arbeidsmåter	Omfang i hele timer	Materiell til ledere	Materiell til utdeling
					Livstolkning og livsmestrings	Kirkens tro og tradisjon	Kristen tro i praksis				
7 år	Høsttakkefest/vårønn	høst									
8-9 år	Tårnagenter	Påsketiden Annen hvert år veksler med "Lys våken"	Men.ped og prest. UngMedarb. og frivillige deltar	Oppleve fellesskap med andre barn og kjennskap til kirka, slik at barna kan lære om kirkas symboler og bruk i kristen tro	Bli fortrolig med kirka som et sted å være, fellesskap	Påskens fortellinger, kirkens symboler	Delta på gudstjeneste	Løse oppdrag og mysterier og utforske kirken, klokkene og kirketårnet,	6	Se www.tarna.genthelg.no	For barna www.tarnagentene.no
10 år	Jula i et nøtteskall	Nov/des.	Prest	Bli kjent med jula som høytid, bakgrunn og innhold.		1.trosart.		Praktiske oppgaver, kreative oppgaver, pynte kirka til jul med krybbefigurer	2 samlinger à 1 time og delta på gudstj.		
11 år	"Lys våken"	Januar Annen hver år. Veksler med "Tårnagenter"	Men.ped og prest. UngMedarb. og frivillige deltar	Gi en god opplevelse i kirka, og lære om hva som finnes i kirkerommet, hvilke funksjoner de har og hva som skjer i en gudstjeneste	Å være i Gud hus gir trygghet, fellesskap	Lære om kirka og inventar Lære minst to bibelfortellinger, slå opp i bibelen	Be Syng Gudstjeneste deltakelse,	Overnatte i kirka Felleskap i måltider Sang Vandring i kirka Gudstjeneste Aktiviteter og lek	overn. lørd-sønd. + delta på gudstjeneste		
11 år (vår)	Utdeling av bibler	Jan/februar	Menighetsped ./ prest	Alle døpte som bor i Hol skal få egen bibel		Dagens tekst, Liturgi	Delta på gudstjeneste	Utdeling i gudstjeneste	1 t		Utdeling av bibler

Plan for trosopplæring del 3. 10-18 egne og felles tiltak

juni 2012

Alder	Navn på tiltaket	Mål for tiltaket	Tema/Innhold			Arbeidsmåter	Omfang og ansvar	Samarb og /eller vedlegg
			<i>Livstolking og livsmestring</i>	<i>Kristen tro og tradisjon</i>	<i>Kristen tro i praksis</i>			
10-12 Er	Tween-festival Felles Vest-Lofoten	Opplive kristent fellesskap og tro, lavterskeltilbud	Vennskap, inkludering gjennom lek, Bruk av symbolhandlinger	Et sentralt tema for kristen tro, gjerne knyttet til søndagens tekst, f.eks. bønn,	Delta på gudstjeneste, bønnevandring, syngesammen,	Aktiviteter og lek, Undervisning og utøvelse	Lørdag kl.11 – søndag kl.18, Undervisning ol ca 5t Ansvar: Trosoppl.k	KFUK-KFUM/
13 -> Er Fra 8.kl	Klubben på Fygle Felles for Vestvågøy	Etablere og ta vare på kristent fellesskap. Gi gode erfaringer og opplevelser i det å være sammen. Se hverandre og hjelpe hverandre. Gi rom for at alle kan oppleve å delta i aktiviteter på sitt nivå.	Fellesskap og vennskap, utfordringer, gleder og styrker i å være sammen og bidra sammen. Inkludering med fokus på lek i motsetning til konkurranse. ”Viktigere å delta enn å vinne.”	Andakt, bibeltekster, sanger, Fader vår og symbolhandlinger.	Sang, bønn, andakt, symbolhandlinger, være sammen, ta hensyn til hverandre, inkluderende fellesskap.	Lek og idrett. Bordfellesskap, andakt med bønn, lystenning og sang. Gi ungdom ansvar og ledeoppgaver.	Hver andre fredag kl.19.00 – 21.30 Ansvar: Menighets pedagog/ prest i Hol	
13-> ??	Changemaker Gruppe Kan bli på Vestvågøy	Jobbe med rettferdighet og fordeling i kristen kontekst					Ansvar: sokneprest i Hol	
14/15 Er	Konfirmasjon Egen menighet	Vekke og styrke troens liv som gis i dåpen, slik at de unge kan leve sitt liv i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste som Jesus disipler i hjem, menighet og samfunn.	Konfirmasjonen skal fremme opplevelsen av egenverd og legge til rette for at konfirmanten kan se seg selv og tolke sin verden som skapt, elsket og holdt oppe ved Guds kjærlighet	Konfirmantene skal lære å kjenne den treenige Gud gjennom Bibelen som Guds ord, sakramentene og gudstjenesten. De skal lære seg: Trosbekjennelsen, budene, Fadervår, ”den lille bibel” og den gyldne regelen.	Konfirmantene skal arbeide med hva det vil si å elskes av Gud, seg selv og sin neste. De skal lære å be, lese bibelen, feire gudstjeneste og vise nestekjærlighet i praktisk solidaritet.	Undervisning i sentrale tema m/forelesning, gruppearbeid, samtale, film, konkurranser, lek, dramatisering, rollespill med mer. Praktisk trosutøvelse. LofotNATTA	60 t/året Plan utarbeides hvert år med hensyn til antall og evt. behov for tilrettelegging.	

Plan for trosopplæring del 3. 10-18 egne og felles tiltak

juni 2012

Alder	Navn på tiltaket	Mål for tiltaket	Tema/Innhold			Arbeidsmåter	Omfang og ansvar	Samarb og /eller vedlegg
			<i>Livstolking og livsmestring</i>	<i>Kristen tro og tradisjon</i>	<i>Kristen tro i praksis</i>			
		Gi kunnskap og erfaring med kristen tro og praksis Arbeide helhetlig med Bibelen, eget liv, praksiser og kirkens tro Gi mot og inspirasjon til å leve som kristen	Gjennom refleksjon, kunnskap og erfaring skal konfirmanter se sitt liv i lys av troen på den treenige Gud.	De skal få bli kjent med de kristne høytidene og kirken de tilhører.	De skal få uttrykke seg selv, sin tro og sin skaperevne. Erfare evangeliet gjennom handling Bønn, sang, diakoni og misjon.	Gudstjeneste – deltakelse. Praktiske oppgaver i gudstjenester. Planlegging og gjennomføring av gudstjenester.	Ansvar: Prest og menighetsped.	
14/15 ??	Felles tilbud konfirmanter Kan bli på Vestvågøy	Utnytte ressurser bedre Konfirmanter kan fordype seg i tema Felleskap for hele Vestvågøy Avgrensa i tid/timer	Se for konfirmasjon, utdype eget interessefelt	Se for konfirmasjon, uttype et temaområde	Se for konfirmasjon, Samles i felles gudstjeneste Der alle grupper har sin del Praksis på et felt	Fordypning i et temaområde. Innhold og metode kan være kor, band, changemakergruppe, konfirmantspeding, diakonigruppe med mer.	10-12 t Del av konfirmantåret Ansvar: Trosoppl.k	
15 konfir mant Er	Kirkens Nødhjelp - aksjonen	Skape holdninger om vårt ansvar for mennesker som lider	Se seg selv som en del av menneskeheten. Det er mulig å gjøre en forskjell	Nestekjærlighet Diakoni	Gjennomføre innsamlingsaksjon til Kirkens Nødhjelp	Rollespill, filmer, samtale og underskriftaksjon. Gjennomføre innsamlingsaksjon til Kirkens Nødhjelp	4-6 t Ansvar: Prest, men.ped., frivillige og menighetsråd.	
15 konfir mant Er	LofotNATTA Felles prostiet	Gi konfirmanter et stort fellesskap, som samtidig er i en kirkelig ramme. Gjøre artige ting sammen.	Lære og oppleve at fellesskap og glede er en del av den kristne livsutfoldelsen	Delta i gudstjeneste og bønn som en del av et ungdomsarrangement, få tilbud om samtale i Nikodemus kro UNIK – vi er enestående som skapt i Guds bilde	Oppleve det kristne livet gjennom store og små fellesskap	Innebandyturnering, gruppeaktiviteter, individuelle aktiviteter, gudstjeneste, konsert, tilbud om samtale	8-12 timer, eks kl 20-08.00 Ansvar: Buksnes/ felles	Samarb. for alle menigh. i Lofoten

Plan for trosopplæring del 3. 10-18 egne og felles tiltak

juni 2012

Alder	Navn på tiltaket	Mål for tiltaket	Tema/Innhold			Arbeidsmåter	Omfang og ansvar	Samarb og /eller vedlegg
			<i>Livstolking og livsmestring</i>	<i>Kristen tro og tradisjon</i>	<i>Kristen tro i praksis</i>			
16 + Er	LofotNATTA Lagleder	Erfare lederoppgaver og være del av kirka	Få erfaring som ledere og kjenne fellesskap med andre. Kirkas verdier og holdninger	UNIK – verdien i å være skapt av Gud, menneskeverd	Gudstjeneste Være et forbilde	Lede lag eller andre aktiviteter for konfirmantene	Lagleder-møte 1,5t. + LofotNATTA Ansvar: Men.ped. Buksnes og Hol	
15 Er	MILK 1 og 2 Prostiet	Gi ungdom opplæring for å ta ansvar i egen menighet/klubb. Gå inn i oppgaver som passer den enkelte. Bevissthet om egen tro og bekjennelse. Vokse som mennesker	Utfordres på egne evner og mestring. Tilhørighet i kristent fellesskap	Jesus som leder, jeg, som skapt i Guds bilde, min plass i fellesskapet og gudstjenesten	Prøve ut egne evner, i både praktiske og kristelige aktiviteter	Praktiske oppgaver og utfordringer. Forelesninger, egenaktivitet, gruppearbeid og utføre oppgaver for andre.	Fredag kl.19 – Søndag kl. 15 12 t To kurshelger. Ansvar: Trosoppl.k.	KFUK- KFUM/
15-16 ??	Jentegruppe med tema livsmestring Kan bli på Vestvågøy	Jobbe med selvbilde, grenser og verdier Gi handlingsalternativ Bli sett og opplevd som verdifull.	Være tro mot seg selv. Hva er naturlig av reaksjoner? Hva er normalt/ ikke normalt?	Kristne verdier i møte med mine verdier. Kristne kvinnelige idealer? Jeg er verdifull = kristen identitet. Bibelttekster om Jesus i møte med kvinner	Kristne symbolhandlinger med mer. Styrke hverandres selvbilde via positive tilbakemeldinger	Formidling av teori. Samtaler. Praktiske øvelser. Formingsaktiviteter? Kristne symboler/ symbolhandlinger	5 x 2 timer Ansvar: Sokneprest i Hol	Siv
16-18 Er	UngMedarbeider Vest-Lofoten	Få en større alders -spredning av ledere på våre aktiviteter. Avlaste oppgaver for andre stillinger. Rekruttere inn i frivillige oppgaver i	Utvikle ledere Mestre selvstendige arbeidsoppgaver	Være med på andre tiltak der ulike tema tas opp. Ta ansvar for å tenke kristne tema inn aktiviteter.	Lede Diakonalt perspektiv	Være leder i tiltak Være med på planlegging. Få opplæring på arbeidsfelt. Få tilbakemelding på oppgaver.	Halvårlig arbeidsplan 5 -15 t/mnd honoreres Ansvar: Trosoppl.k	Se vedlegg

Plan for trosopplæring del 3. 10-18 egne og felles tiltak

juni 2012

Alder	Navn på tiltaket	Mål for tiltaket	Tema/Innhold			Arbeidsmåter	Omfang og ansvar	Samarb og /eller vedlegg
			<i>Livstolking og livsmestring</i>	<i>Kristen tro og tradisjon</i>	<i>Kristen tro i praksis</i>			
		kirke og org lokalt eller på nye steder. Langsiktig rekruttering til stillinger i kirke og kristne org.				Rekruttere inn andre ungdommer til tiltak.		
16-18 Er	Klubb for videregående skole	Kristent fellesskap. Ta ansvar for egen aktivitet.	Fellesskap. Ta ansvar for seg selv og andre.	Andakt, bibeltekster, sanger, Fader vår, symbolhandlinger	Bønn. Symbolhandlinger	Ulike aktiviteter og steder Ønske fra gruppa	1 gang pr mnd Ansvar: Trosoppl. k	Ungd. Selv.
18 Skal bli i Hol	Myndighets - markering	Markere avslutning på trosopplæringen. Få hilsen fra, og være med i sin egen menighet Et møtepunkt med kirken inn i voksen alder. Fokus: Har kristen tro noen betydning for unge menneskers liv?	Ansvar for eget liv. Nå er jeg myndig. Nå må jeg velge selv. Fokus på det å være voksen, med den frihet og det ansvar som følger med for seg selv og for fellesskapet.	Jeg står i en større sammenheng. Er del av verdensvidt fellesskap Se det enkelte menneske og dets liv i lys av Guds kjærlighet. Fokus på forventning og håp; i Guds kjærlighet og nåde finnes mulighet for forandring og vekst.	Delta på gudstjeneste. Bli bedt for. Bordfellesskap, bønn, symbolhandling.	Alle får tilbake brevet de skrev til seg selv på slutten av konfirmantåret. Festkveld med mat og litt underholdning? Gave og markering under gudstjeneste? Alle får også et "vitnemål" på at de er myndige med en markering for den enkelte?	Ansvar: Sokneprest En samling på ca to timer og gudstjeneste	Konf.-ansv. i den enkelte menigh.

Ansvar:

Dette betyr at den personen som er i stillinga har et ansvar for å ta initiativ til tiltaket. Det innebærer nødvendigvis ikke at den personen er ansvarlig for gjennomføring

Vedlegg til trosopplæringsplanen

- Barn i Hol
- Avklaring av ansvaret i Hol
- Kjernetekster i trosopplæringen. Forslag til bruk av tekster og tema etter alder.
- Vestvågøy kirkelige fellesråd som vertsfellesråd og styring av trosopplæring
- Retningslinjer for disponering av trosopplæringsmidler
- Ung Medarbeider, beskrivelse pr mai 2012

Barn i Hol sokn

2012 jan

	Hol		i alt
	døpte	tilhør.	
1 år	10	7	17
2 år	17	3	20
3 år	7	3	10
4 år	10	2	12
5 år	15	1	16
6 år	13	1	14
7 år	21	1	22
8 år	16	2	18
9 år	19	4	23
10 år	17		17
11 år	14		14
12 år	20	2	22
13 år	19	2	21
14 år	16		16
15 år	23	2	25
16 år	18	1	19
17 år	22		22
18 år	15	2	17
sum	292	33	325

75 1-5 år førskolealder

130 6-12 år barnetrinn

62 13- 15 år ungdomsskoletrinn

58 16 - 18 år videregående

---

325 barn

Barn	døpte	tilhør.	i alt
2010	304	27	331
2011	296	33	329
2012	292	33	325
2013			

Avklaring av ansvaret for ulike sider av trosopplæringsarbeidet i Hol menighet

Referat fra møte 14.september 2010

Tilstede: Marit Plener Gran, Anne Lise Haakestad, Hanne Berg og Arne Tveit

1. Planarbeidet:

Overordnet ansvar: menighetsrådet

Presten har i flg planen et spesielt ansvar for å påse at rådet gjør jobben sin med planen

Gjennomføringsansvar: trosopplæringsutvalg og menighetspedagog

Støttespiller: koordinator

Ansvar for kontakt mellom menighetsråd og trosopplæringsutvalg: sokneprest

2. Rapportering:

Overordnet rapporteringsansvar: koordinator

Tiltaksrapporter: den som har ansvar for den enkelte aktivitet

Når planen lages, sier en samtidig hvem som skal rapportere for de ulike tiltakene.

Økonomiske rapporter: kirkevergen

3. Innkjøp / økonomiansvar:

Overordnet ansvar: fellesrådet

Gjennomføringsansvar: koordinator med delegert ansvar fra fellesrådet

Bruk av lokalt tildelte midler: menighetsrådet, som evt. kan delegere videre

4. Gudstjenester spesielt tilrettelagt for trosopplæring:

Overordnet ansvar: presten

Samordningsansvar: presten

Medansvarlig: menighetspedagog

Ansvar for samlinger før og etter i følge trosopplæringsplanen

5. Lederstøtte/lederopplæring:

Overordnet ansvar: koordinator

Delansvar: menighetsråd og ansatte

Anne Lise Haakestad

Ref.

Kjernetekster i trosopplæringen. Forslag til bruk av tekster og tema etter alder.

I dette dokumentet er fokuset på tekstene sett i forhold til aldersgruppe. Hovedtyngden ligger altså på bibeltekstene i trosopplæringsplanen, sett i forhold til pedagogikken, religions- og utviklingspsykologien. Hvordan kan vi nærme oss tekstene ut fra barnas alder og utvikling? Ser vi for eksempel på målgruppa 0-3 år, vet vi at barn i denne alderen har et univers omfatter de nære relasjonene. Når vi skal presentere julebudskapet for målgruppa, vil det være naturlig å fokusere på julens lille familie; Maria, Josef og Jesus-barnet. Med stigende alder utvides barnets univers og vi kan bygge videre, der nye sider ved budskapet bygger på det barnet allerede kjenner. Jeg har valgt å introdusere tekstene på den aldersgruppen det kan være naturlig ut fra barns utvikling. Tekstene kan selvfølgelig brukes videre etter nedre aldersgruppe, men for at tabellen ikke skal ese for mye ut, har jeg valgt å ikke ta tekstene videre på hver alder etter introduksjonsalder. Jeg har likevel tatt med noen tekster knytta til høytidene og temaene «Skapelse og syndefall» og «De ti bud» videre, for å illustrere hvordan tekstene kan "bygges ut" etter alder og utvikling.

Jeg tar med litt om barns utvikling generelt, kort om Eriksons 8 stadier (se anbefalt litteratur) og litt om den religiøse utviklingen ut fra Fowlers teori. (Se dokumentet; "Systematisk fremstilling. Barns religiøse utvikling", for den som vil se litt mer på teorier om religiøse utvikling.) Alder og modenhet følger ikke samme "løype" for alle barn. Det betyr at vi må ta høyde for individuell tilpasning, slik skolen gjør. Det vil også være variasjoner blant oss som skal formidle tekstinholdet; både teologisk ståsted, hvor vi mener hovedfokus bør være og hva vi synes er den beste konkretiseringen.

Lista må ses på som det forslaget det er. Det er fritt fram for egne tilpasninger og vinklinger. Hovedsaken er at det treffer aldersgruppa. Legger vi "lista for høyt" i forhold til modning, "mister" vi ungene. Ved formidling i en gudstjeneste, med flere aldersgrupper, må vi ofte ivareta bredden. Det kan likevel være lurt å bevisst velge hovedmålgruppe og heller være tydelig på det. Særlig er dette viktig når vi inviterer avgrensa aldersgrupper til trosopplæringstiltak (4-årsbok, 6-årsbok, tårnagenter, lys våken osv.). Her må vi ofte tenke at de som er utenfor denne gruppa "får det de får" av gudstjenesten denne dagen. I aldersavgrensa grupper og opplegg er det viktig at vi spisser budskapet for den aktuelle alderen, både i valg av tekster, temaer og konkretisering. Vi må starte der ungene er, ikke der de "burde være". Dette er særlig viktig å ha i tankene i bredde tiltakene. Det er slik en utfordring å tilpasse for både de som kjenner mye og de som kjenner lite av trosinnholdet.

Litteraturliste og tips til sanger og konkretisering; se siste side.

Forslag til bruk av bibeltekster og tema etter alder. *Forkortelser: Se s. 10 i Tekstbok for Dnk eller på nettsida (vedtak om nye teksttrekker)

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltekst Andre tekster	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
0-3 år	Juleevangeliet	Luk 2,1-20	Julaft A	- Fortelling, bilder og sanger. Julespill. Fokus; den lille familien Maria, Josef og Jesus-barnet. (gjenkjennelse) Symbol: Stall og krybbe.	Erikssons 8 stadier: 0-1 ½ år: tillit/mistillit 1 ½ -3 år: selvstendighet/tvil 3-6 år: initiativ/skyldfølelse Utvikling generelt: 0-1 ½ år: -grunnlag for selvbylde legges -nære relasjoner - begynnende språkutvikling 2-3 år: -språk; 2 år: ord. 3 år: setninger -konkret tenkning - relasjoner videre ut (barnehage...) - begynnende empati med jevnaldrende - imaginær venn vanlig (2-5 år) -kjønnsidentitet formes 4-6 år: -godt ordforråd -lære sanger -forteller - kan kategorisere - begynnende abstrakt tenkning (eks. tid, tall, mengde)-større sirkler av relasjoner (venner) -lærer samværsregler ved å imiter - utvikler samvittighet og empati -enkel beskrivelse av følelser -bevisst hukommelse,
	Jesus metter 5000	Joh 6, 1-15	12sit F	- Fortelling, bilder og sanger. - Dramatisering/dramatiserende lek.	
	Jesus går på vannet	Joh 6, 16-21	_	- Fortelling, bilder og sanger. - Dramatisering/dramatiserende lek.	
	Jesus tar imot barna	Mark 10, 13-16	3sit F	- Fortelling, bilder og sanger. - Dramatisering/dramatiserende lek.	
	Sauen som ble funnet	Luk 15, 1-7	7sit I, 17mai F	- Fortelling, bilder og sanger. - Dramatisering/dramatiserende lek.	
	Velsignelsen	4. Mos 6, 22-27	Nydag I	- Velsigne; som på slutten av gudstjeneste (løftede hender og korstegn) eller legge handa på hodet til hver enkelt (konkret, fysisk), syng velsignelsen...	
	Skapelsen	1. Mos 1,1-2,4	Pånatt A, Pidag II, 19sit F, Jonsok III, 3siå I	- Fortelling, bilder og sanger. - Fokus; det konkrete, dyr, fugler, planter... Sanger. - Symbol; blomst.	
	Jesu nærvær	Matt 28, 20b	Treen I	- Fokus: Jesus er alltid med meg, trygghet, tillit. Sanger (eks "Jeg er trygg hos deg")	
4-6 år	Juleevangeliet	Luk 2,1-20 , ev. Matt 2, 1-12	Julaft A	- Fortelling og bilder. Sanger. - Julespill. - Fokus; Jesus, Maria, Josef, engel, gjeterne, vise menn. - Symbol: Engel, stjerne.	
	Påskefortellingen	Matt 26, 1 - 28, 10	Palm II, Skjær I, Lang I, 1sif III, Pådag II + F	- Fortelling og bilder. Sanger (glad og trist). - Påskevandring. Konkrete stasjoner (palmer og klær, brød og saft) Smake/kjenne. Dramatiserende lek. - Symbol: Palme, kors.	
	Kristi Himmelfart	Apg 1, 1-14	KrHi F, I,I,III	- Fortelling og bilder/film. Sanger. Fokus; usynlig men likevel nær. - Symbol: Sky	

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltekst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
	Dåps- og misjonsbefalingen	Matt 28, 16-20	Treen I	- Fokus: Dåpen . Identitet som Guds barn. >4-årsbok?	<p>”mysterier» rundt liv/død, graviditet/fødsel er viktige temaer -ivrig etter å lære -4-5 år: verdensmester 6-7 år: - sensitiv (store forandringer/ forventninger)</p> <p>Religiøs utvikling; Fowler</p> <p>0-3 år: -grunnlaget for utviklingen blir lagt: tillit. - traumatiserte barn kan bli hindret i å utvikle tillit og tro - går over til neste stadium når det begynner å snakke</p> <p>3-6 år: -preget av fantasi og egosentrisitet - troen utvikles ved at barnet overfører sine følelser og erfaringer til andre situasjoner og imiterer uttrykkene for tro som det har observert (eks. Bønn, lystenning, nattverden...)</p>
	Pinsedag (ev. 6 år)	Apg 2,1-13	Pidag I,II,III,F Same III	- Fortelling og bilder/film. Sanger. - Fokus; kirkas fødselsdag, usynlig men likevel nær - Symbol: Ildtunge, Ånden som vinden. - Illustrasjon: drage? >6-årsbok?	
	Det dobbelte kjærlighetsbud	Matt 22, 37-40	Same II	- Tekstinnhold, bilder/film og sanger. – Illustrere med bibelhistorier (eks. Den barmhjertige samaritan) og kjente situasjoner. - Fokus; empati. Vår kjærlighet, også omfatte Skaperen, vår Far.	
	Den barmhjertige samaritan	Luk 10,25-37	22sit III,F	- Fortelling, bilder/film eller dramatiserende lek. Sanger. - Fokus; empati, omsorg. Se over.	
	Den gylne regel	Matt 7, 12	6sip II	- Bibelhistorier, andre historier, kjente situasjoner/situasjonsspill - Fortelling/bilder/film/drama, sang - Fokus; empati, omsorg. Se over.	
	Skapelsen	1. Mos 1,1-2,4	Pånatt A, Pidag II, 19sit F, Jonsok III, 3siå I	- Fortelling og bilder/film. - Fokus; Historien; det konkrete, men videre; mangfold av planter, dyr, og mennesker, søsken på samme jord. - Symbol; stjerne (Creator´s Star)	
	Du har skapt meg på skremmende underfullt vis	Salme 139	Minne III	- Knytte til skapelsen av jorda. Sanger. - Fokus: Jeg er skapt av Gud, og fantastisk flott! Fødsel, kroppen. Samarbeide med helsesøster? Skaperverket er i Guds hand; jeg er i Guds hand.	
	Enkens sønn i Nain	Luk 7,11-17	17sit II	- Fortelling, bilder/film. Sanger. - Fokus; døden og håpet. Gi trygghet. Tid til å samtale. Vær obs på forskjeller i utviklingstempo.	
	En far som ventet	Luk 15,11-32	BoB III	- Fortelling og bilder/film/dramatiserende lek. Sanger. - Fokus; å gjøre dårlige valg, «å komme heim» - angre, gjøre opp.	
	Herren er min hyrde	Salme 23	3sipIII	- Illustrere med bibelhistorier (eks. «Sauen som ble funnet») og med bilder/film/sanger. - Fokus: trygghet, Guds omsorg.	
	Den nye himmel og jord	Åp 1,1-2;21,1-5	3siå I	- Illustrer m. bibelhistorier («Enkens sønn i Nain»?) med bilder/film, sanger. - Fokus; døden og håpet. Gi trygghet, tid til samtale.	
7-9 år	Juleevangeliet	Luk 2,1-20 <i>Matt 2, 1-12</i>	Julaft A	- Julespill eller bilder/fortelling/sang. Fokus; velge synsvinkelen til en/fler av rollene i juleevangeliet (vismennene? – kommer til alle folk) Symbol: Stjerne, ev. globus/lysgloben.	Erikssons 8 stadier:

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltokst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
	Påskefortellingen	Matt 26, 1 - 28, 10	Palm II, Skjær I, Lang I, 1sif III, Pådag II+F	- Påskevandring ev. fortelle. Bilder. Sanger. - Fokus; dagene (hvorfor heter det palmesøndag, skjærtorsdag..?) - Symbol: Palme, brød/vin , kors, sol (dagene). >Tårnagenter?	6-12 år: arbeidslyst/ mindreverdighet
	Kristi Himmelfart	Apg 1, 1-14	KrHi F, I,II,III	- Fortelling, bilder/film. Sanger. Fokus: Løftet om Den Hellige Ånd. Symbol: Hand (Faderens høyre hand)	Utvikling generelt: 7-9 år: - organisere seg selv - sosiale ferdigheter - egen identitet (ofte «merkelapp-preget»), mestring viktig) - konkurranse (likemann blir rival) -kjønnsbarrierer (gutte-/jentelus)
	Dåps- og misjonsbefalingen	Matt 28, 16-20	Treen I	- Fortelling, bilder/film. Sanger. Fokus: Misjon , misjonsprosjekt?	
	Pinsedag	Apg 2,1-13	Pidag I,II,III,F Same III	- Fortelling og bilder. Sanger. - Fokus; kirkas fødselsdag, usynlig men likevel nær - Symbol: Ildtunge. - Illustr; drage (Ånden og vinden)? >Tårnagenter?	
	Skapelsen	1. Mos 1,1-2,4	Pånatt A, Pidag II, 19sit F, Jonsok III, 3siå I	- Fortelling og bilder. Sanger. - Fokus; historien; det konkrete utdypes, skapt i Guds bilde, menneskets ansvar for jorda og hverandre. Symbol; jordkloden, bruke lysgloben?	10-12 år: -kritisk tenkning -opptatt av verden rundt - finne ut av ting, resonere, noen kan takle abstrakt tenkning - mer kompliserte forhold til jamaaldringer (særlig jenter) -venners regler viktigere - beg. uavhengighet og nysgjerrighet på voksenlivet (start på pubertet, særlig jenter) - mestring i aktiviteter gir selvtilitt
	Du har skapt meg på skremmende underfullt vis	Salme 139	Minne III	- Dialog. - Fokus: Jeg er skapt av Gud, i hans bilde; identitet, evner, muligheter og normer. Undring; sett av Gud hele livet. Guds plan (mening) og omsorg for livet. Sanger.	
	Hva er da et menneske?	Salme 8	7sit III	- Dialog. - Fokus: Jeg, skapt av Gud, en liten del av Guds store skaperverk. Samtidig satt høyt av Gud. Undring; skaperverkets mikro og makro. Bilder og illustrasjoner. Sanger.	
	Syndefallet	1. Mos 3,1-24	23sit F	- Fortelling og bilder. Sanger. - Fokus; det ondes opphav. - Symbol: Slangen.	
	Herrens bønn Vår Far /Fader vår	Matt 6,6-13	6sip III	- Lese teksten. - Fokus; bønn . Hva er det å be, hvordan be, hva kan vi be om? Lære å bruke lysgloben til bønn?	
	Budene	2 Mos 19,20; 20, 1-20 (20, 13-17)	11sit II	-5., 6., 7., 9. og 10. bud. - Kjente situasjoner, situasjonsspill? - Fokus; Budene er gode levereregler for oss selv og vår neste.	Religiøs utvikling; Fowler 7-12 år: -tenker mer logisk og ser sammenheng mellom årsak og virkning - stor interesse for myter og fortellinger, og søker
	Guds rike er som sennepsfrøet	Mark 4,30-34	Såm II	- Fortell liknelsen. Bilder, sanger. Vise frø, plante. - Symbol: liturgisk farge, grønn.	

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltekst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
10-12 år	Juleevangeliet	Luk 2,1-20	Julaft A	Julevandring? Bilde/Fortelling. Fokus; velge synsvinkelen til en/fler av rollene i juleevangeliet (gjeterne? - kommer til dem som blir sett ned på). Kulturell og historisk bakgrunn. Symbol: Engel, hjerte, (noe som symboliserer det å være utenfor?) 2. trosartikkel	forklaringer - fortsatt tendens til å tolke det de hører bokstavelig - imiterer ikke lenger, men identifiserer seg med andres tro eller tar avstand fra den - tvil
	Guds barn	Joh 1,9-12	Lysm I	- Knytte opp mot juleevangeliet. Bruke lyset som bilde, ev. kombinert med julekrybba. - Fokus: Hvorfor Gud sendte sin sønn. >Lys Våken (advent)?	
	Påskefortellingen	Matt 26, 1 - 28, 10	Palm II, Skjær I, Lang I, 1sif III, Pådag II,F	- Påskevandring /fortelle. Synsvinkelen til personer (Tomas-tvil/tro). Kulturell og historisk bakgrunn. Bilder/film. Sanger. Symbol: Spikrer/nagler, sårmerker. 2. trosartikkel	
	Jesus og Tomas	Joh 20,24-29	2sip III,F	Se over.	
	Såret for våre overtredelser	Jes 52,13-53,5	Fastel II,III, 18sit I	- Stedfortredende død. Illustrer med historia om Maximilian Kolbe? - Symbol: Pelikanen.	
	Kristi Himmelfart	Apg 1, 1-14 <i>Joh 16, 7</i>	KrHi I,II,III,F	- Fortelling og bilder/film. Sanger. - Fokus: Hvorfor Kristi himmelfart? Symbol: tallet 40 (prøvetid, forberedelsestid). 2. trosartikkel	
	Dåps- og misjonsbefalingen	Matt 28, 16-20	Treen I	- Fortelling/tekst og bilder/film. Sanger. - Fokus: Jesus med alle dager v. 20. Ta tvil på alvor; noen tvilte v. 17 Dialog.	
	Pinsedag	Apg 2,1-13	Pidag I,II,III,F Same III	- Fortelling/tekst og bilder/film. Sanger. - Fokus: usynlig men likevel nær. Ånden skaper troen i oss. - Symbol; duen, tallet 50 (pentekoste). -3. trosartikkel	
	Åndens frukt	Gal 5,16-26 (22-23)	19sit I	- Fokus: Det vi gjør <i>skaper</i> noe; godt el. dårlig. Ånden skaper det gode i oss. - Bruke forskjellig frukt; forskjellig smak, næringsinnhold...	
	Skapelsen	1. Mos 1,1-2,4	Pånatt A, Pidag II, 19sit F, Jonsok III, 3siå I	- Fortelling, bilder og sanger. - Fokus; a)historien, menneskets ansvar for jorda, miljøvern b) jeg er skapt av Gud c) skapelse og utviklingslære. Dialog. - Symbol: Guds hånd -1. trosartikkel.	
Du har skapt meg på skremmende underfullt vis	Salme 139	Minne III	- Fokus: Jeg er skapt av Gud, i hans bilde, med muligheter og ansvar i møte med det gode og det onde i livet. Dialog.		
Syndefallet	1. Mos 3,1-24	23sit F 2SIF ii	- Fortelling og bilder. Sanger. - Fokus; det onde ødelegger Guds skaperverk. Gud lager en redningsplan – Dialog - Symbol: sverdet og korset		

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltekst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
	Budene	2 Mos 19,20; 20, 1-20 (20, 1-11)	11sit II	1., 2. og 3. bud. - Fokus: Budene er gode leveregler i forholdet vårt til Gud. Guds hellighet. Dialog. Symbol; tallet 10 (det fullstendige)	
	Samuel i tempelet	1 Sam 3	19sit III Ref F	- Fortelling og bilder. Sanger. Fokus: Gud har noe å si oss; å kjenne Guds stemme. Du kan være medarbeider i kirka .	
	Gud kaller Moses	2 Mos 2,23- 3,15; 4,10-16	9sit F 1mai III	Fortelling og bilder. Sanger. Gud gir oss ikke større oppgaver enn vi kan klare. Han hjelper oss når det er vanskelig.	
	Jesus som 12-åring i tempelet	Luk 2,41-52	KrÅp II 3sia F	- Fortelling og bilder. Sanger. Fokus: Jesu barndom; Guds Sønn. Å høre til i Guds hus. Kirka ; et hjem for oss.	
	Jesus hos Marta og Maria	Luk 10,38-42	15sit II, F	- Fortelling og bilder. Sanger. Fokus: Å være og å gjøre.	
	Tolleren og fariseeren	Luk 18,9-14	BoB II	- Fortelling og bilder. Sanger. Fokus: Å komme til Gud som den jeg er; ærlighet. Ikke se ned på andre, men se dem som Gud ser dem.	
	Jesus er veien, sannheten og livet	Joh 14,6	2sia I, F 4sip III	- Bibeltekst, bilder, sanger - Fokus: Jesus, vår vei til Gud. Hvorfor bare Jesus? Tvil/tro. Dialog	
	Den lille bibel	Joh 3,16	4sit II, Sfpi II	- Bibeltekst, bilder, sanger - Fokus: Guds kjærlighet, tro, frelse. Bibelen > Bibelutdeling og -kurs?	
	Av nåde er dere frelst	Ef 2,1-10 (8-10)	4sit II	- Fokus: Frelse. Nåde/gjerninger. Illustr: Gave. Tema; «Å skryte av seg selv»?	
13-15 år	Juleevangeliet	Luk 2,1-20	Julaft A	- Julevandring? Bilde/fortelling/film, sanger. - Fokus; synsvinkelen til en/fler av rollene i juleevangeliet. (eks. Maria, 15 år? Kommer til tenåringen) Kulturell/historisk bakgrunn. Symbol: Hjerter, liturgisk farge; hvit. El. julekrybbas el. juletreets symboler Lære 2. trosartikkel (konf).	Erikssons 8 stadier: Ungdomstid: Identitet/ rolleforvirring Utvikling generelt: 13-15 år: -identitetskrise -selvopptatt - venner viktig; begge kjønn, kjæresten -systematisk/ abstrakt tenkning, resonere/ vurdere, tenke hypotetisk -
	Påskefortellingen	Matt 26, 1 - 28, 10	Palm II, Skjær I, Lang I, 1sif III, Pådag II + F	- Påskevandring (ev. bidra til vandring for yngre aldersgrupper)/Fortelle, bilde/film, sanger. - Fokus: Synsvinkelen til personer (Peter-Judas? -å svikte/forråde - tilgivelse). Kulturell/historisk bakgrunn. Bilde/film/sang. Symbol: Hane, sølvpenner, liturgisk farge, lilla. Lære 2. trosartikkel (konfirmanter).	
	Såret for våre overtredelser	Jes 52,13-53,5	Fastel II,III, 18sit I	- Bibeltekst, sanger. – Fokus: Stedfortredende død. Lidelsens problem? Nattverden . Symbol: Tornekronen.	

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltekst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
	Dåps- og misjonsbefalingen	Matt 28, 16-20	Treen I	- Lære befalingen . - Fokus: Linjen; dåp og konfirmasjon , identitet som Guds barn, misjonsansvaret. Misjonsprosjekt (s. m. 7-9-åringene)?	<p>personlig moral (egne valg) - frigjøring (reforhandling av tidligere roller) - se at dagens valg/handlinger får følger for framtida - sette personlige mål for framtida - forutse konsekvenser av alternativer</p> <p>16-18 år: - går mot uavhengighet - bekymring for framtida - utvikler videre abstrakte evner - større kapasitet til målsetting og viktige valg - evne til å inngå kompromiss - eksperimenterer og tar risiko - selvopptatt</p> <p>Religiøs utvikling; Fowler 13 år - ung voksen: - sliter med identitet - kjemper med synspunkter og følelser, og prøver å samle dem i en enhetlig tro - opptatte av hva andre synes og mener; troen er på vei til å bli slik andre forventer - tenkningen er abstrakt, og troen begynner å bli personlig - blir ungdommen sviktet, kan det få følger for utviklingen videre (hos mange stopper trosutviklingen her)</p>
	Kristi Himmelfart	Apg 1, 1-14	KrHi F, I,II,II	- Fortelling/bibeltekst. Sanger. - Fokus: usynlig men likevel nær, trygghet. - Symbol: Hand fra sky. - Lære 2. trosartikkel (konf).	
	Talsmannen	Joh 14,16-18	Pidag II	- Bibeltekst. Sang. - Fokus; Den hellige Ånd, hos oss og i oss. Tema; «Ikke foreldreløs.»?	
	Pinsedag	Apg 2,1-13	Pidag I,II,III,F Same III	- Fortelling/bibeltekst. - Fokus; Ånden; usynlig og nær, skaper det gode og troen i oss. (oppsummering). - Symbol; trekant (treenigheten), liturgisk farge; rød - Lære 3. trosartikkel (konfirmanter).	
	Åndens frukt	Gal 5,16-26 (22-23)	19sit I	Se over og 10-12 år.	
	Skapelsen	1. Mos 1,1-2,4	Pånatt A, Pidag II, 19sit F, Jonsok III, 3sia I	- Fortelling og bilder. Sanger. - Fokus; a) skapelseshistorien, menneskets ansvar for jorda, miljøvern b) jeg er skapt av Gud. - Symbol; jordkloden i Guds hånd., liturgisk farge; grønn. - Lære 1. trosartikkel (konf).	
	Du har skapt meg på skremmende underfullt vis	Salme 139	Minne III	- Dialog. - Fokus: Jeg er skapt av Gud, i hans bilde; identitet, evner, muligheter og normer. Muligheter og ansvar i møte med det gode og det onde i livet.	
	Syndefallet	1. Mos 3,1-24	23sit F 2SIF ii	- Fortelling og bilder. Sanger. - Fokus; «den onde arven». Behov for frelse/redning. - Symbol: torner, liturgisk farge; lilla	
	De ti bud	2 Mos 19,20; 20,1-20	11sit II	- Alle 10. - Fokus: Hva er det å drepe, stjele, lyve...? Jesu innskjerping av budene. Vårt ansvar for oss selv og vår neste. Lære budene (konf).	
	Sosial rettferdighet	Amos 5,7-15	Rettf II	- Dialog. Fokus: Hvem er «stormennene» i vårt samfunn? Å ta ansvar (konkret). «Noen må våke i verdens natt»	
	Bergprekenen	Luk 6,20-49	AH III, 1mai I, 9sit III	- Dialog. Fokus: Salig? (fattig, sulten, sørgende, utstøtte) Ve? (rike...) Knyttes til KN-aksjon?	
	Jesus og den rike unge mannen	Luk 18,18-30	13sit F	- Dialog. Fokus: Skatten i himmelen, Guds rike, evig liv? Meg og den rike unge mannen; likheter/forskjeller? Kamelen og nåløyet?	
	Gled dere!	Fil 4,4-8	4sia II Same II	- Bibeltekst, sanger. - Fokus: Gleden i Herren, bekymring og bønn , Guds fred.	
	Guds kjærlighet	1 Joh 4,7-11	7sit I	- Bibeltekst, sanger. - Fokus; Kjærligheten kommer fra Gud. Typer kjærlighet: Guds kjærlighet (agape), vår kjærlighet til Gud og til medmennesker. (ev. knytte til samlivstema; eros) - Symbol; hjerte	

Alder	Tema Utneva: høytider	Bibeltekst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Utneva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
	Kjærlighetens høysang	1 Kor 13	BoB III 10sit II	- Bibeltekst, sanger. - Fokus; tro, håp, kjærlighet. Kjærlighetens vesen. - Symbol: kors/anker/hjerte	Ung voksen: -troen blir selvstendig - har troen fått utviklet seg, vektlegges fornuft, kritisk vurdering av autoriteter og selvrefleksjon -troen så sterk at den kan tåle gruppepress. Erikssons 8 stadier: Ung voksen: Intimitet/ isolasjon
	Tilgi meg Gud	Salme 51	–	- Bibeltekst, sanger. - Fokus; Guds hellighet og menneskets behov for tilgivelse. Hva tilgivelse er og ikke er. Forsoning. - Symbol; liturgisk farge; lilla.	
	Bønn, klage og tillit	Salme 71	–	- Bibeltekst, sanger. - Fokus; «Vær ikke langt borte..» bønn og tillit. Klagens plass i livet og i Bibelen.	
	Guds løfte til Abraham <i>Velsignelsen</i>	1 Mos 12,1-3 4. Mos 6, 22-27	Apost I, Olsok F <i>Nydag I</i>	- Fortelling/bibeltekst, sanger. - Fokus; kall og velsignelse.	
16-18 år	Juleevangeliet	Luk 2,1-20 <i>Joh1,1-18 (1-12)</i> <i>Matt 2, 1-12</i>	Julaft A	- Fortelling /bibeltekst, bilder/film, sang. - Fokus; Jesus, Guds sønn, verdens frelser - kommer til meg og alle folk. El. Ordet ble menneske (Joh 1) Symbol: julekrybbas eller juletreets symboler. 2. trosartikkel.	
	Guds løfte til David og hans ætt	2 Sam 7,1-17	–	- Fortelling/bibeltekst, sanger. –Fokus; løfte til Davids slekt; konger til evig tid – Jesus; Davids sønn. Symbol; krone.	
	Påskefortellingen	Matt 26, 1 - 28, 10	Palm II, Skjær I, Lang I, 1sif III, Pådag II + F	- Påskevandring (ev. å bidra til vandring for yngre aldersgrupper). Påskemåltid? Sammenhengende lesing av lidelses- og oppstandelseshistorie. Kulturell og historisk bakgrunn. Symbol: Lam/lam m. kors/lam m. seiersfane. 2. trosartikkel.	
	Såret for våre overtredelser	Jes 52,13-53,5	Fastel II,III, 18sit I	- Bibeltekst, sanger. - Fokus: Stedfortredende død. Helbredelse?	
	Den store soningsdagen	3 Mos 16	–	- Bibeltekst, sanger. - Fokus: sonoffer i GT og NT. Jesus som Guds lam. - Symbol: Lammet/lammet med kors.	
	Dåps- og misjonsbefalingen	Matt 28, 16-20	Treen I	- Bibeltekst, sanger. - Fokus: Å være disippel; Kall til tjeneste og løfte om Jesu nærvær. Mine oppgaver?	
	Kristi Himmelfart	Apg 1, 1-14 <i>(Joh 16, 7)</i>	KrHi F, I, II, III	- Fortelling/bibeltekst, film. Sanger. Fokus: Løftet om Jesu gjenkomst. <i>El. hvorfor Kristi himmelfart.</i> Symbol: Ørn i flukt - 2. trosartikkel	
	Talsmannen	Joh 14,16-18 <i>14, 26/15, 26/16,8</i>	Pidag II	- Bibeltekst. Sang. - Fokus; Den hellige Ånd, talsmannen; trøster, hjelper, formaner, advokat.	
	Pinsedag	Apg 2,1-13	Pidag I,II,III,F	- Fortelling/bibeltekst. - Fokus; fylt av Den hellige ånd..? v. - Symbol;	

Alder	Tema Uttheva: høytider	Bibeltekst <i>Andre tekster</i>	Tekstrekka *	Forslag til konkretisering, fokus og symboler. >Breddetiltak Uttheva: Kirkens tro og tradisjon	Utvikling
			Same III	liljen. - 3. trosartikkel	
	Livet i Ånden (Åndens frukt)	Gal 5,16-26	19sit I	- Bibeltekst. Sang. –Fokus; Striden mellom Ånden og ”kjøttet”: forskjellige frukter. Bruke gode og dårlige frukter som konkretisering?	
	Skapelse	1. Mos 1,1-2,4 -1. Mos 2,4-25 -Åp 22,1-5	Pånatt A, Pidag II, 19sit F, Jonsok III, 3siå I -Same F -Lysm III	- Fortelling/bibeltekst og bilder. <u>Ute-tema?</u> Sanger. - Fokus; skapelse og nyskapelse. - Symbol; Alfa og Omega, Livets tre. - 1. trosartikkel.	
	Den nye himmel og jord	Åp 1,1-2;21,1-5	AH F 3siå I	Se over. - Symbol; tallet 12 (den nye jord)	
	Syndefall	1. Mos 3,1-24	23sit F 2SIF ii	- Fortelling/bibeltekst. Sanger. - Fokus; «Har Gud virkelig sagt?» Fristelsen. «La oss ikke komme i fristelse.» (Vår Far) Å kjempe mot det onde. Symbol; kunnskapens tre, frukten	
	Fred med Gud, rettferdiggjort av tro	Rom 5,1-11	Pidag III Minne I	- Bibeltekst. Sang. - Fokus; Jesus, vår rettferdighet (tilregna), forsoning.	
	Herren er vår Gud	5 Mos 6,4-9	Såm III Treen I	- Bibeltekst. Sang. - Fokus; trobekjennelser , bare en Gud! Å bekjenne med livet, og om nødvendig med ord.	
	Møte med Den hellige	Jes 6,1-8	Treen III 11sit F	- Bibeltekst. Sang. - Fokus: Gud kaller Jesaja; ”Hvem skal jeg sende, og hvem vil gå for oss?” Mitt svar på Guds kall?	
	Lovsyng Gud!	Salme 150	–	- Bibeltekst. <u>Sang!</u> - Fokus: Lovsang; hvorfor og hvordan? Synge forskjellige typer lovsang (flere gloria, andre lovsangsvers..). Ha med organist/band?!	

Forslag til bruk av tekster til sammenhengende lesing:

			Utferden fra Egypt,	10-12 år	Kombinert med film og ”de 10 bud».
Evangeliet etter Markus,	13-15-åring	I konfirmantåret.	Ruts bok,	13-15 år	Dialog/undervisning i grupper.
Paulus brev til filipperne,	16-18 år	Dialog/undervisning i grupper.	Jona	10-12 år	Kombinert med film
Paulus brev til efeserne,	16-18 år	Dialog/undervisning i grupper.			

Tips til konkretisering (for barn (opp til ungdomsskolealder):

Motto for innsamling av ideer til konkretisering: Stjel som ravner, og del raust med andre som driver med trosopplæring!

Søndagsskolen Norge (SN, tidligere Norsk søndagsskoleforbund), har gode bilder (plansjer og digitalt) til bruk i trosopplæringa. Man kan også lage lysbildeserier ved å skanne bilder fra bøker, men da må man være nøye med å følge regler om opphavsrett. Sjekk fellesrådets avtale med Kopinor. SN har også opplegg for de forskjellige aldersgruppene, som kan være en god investering. Til hjelp til sangvalg, anbefales Barnesalmeboka, med notebok og cd. IKO's cd-er for høytidene er også gode: Gloria (jul), Lucia, Hosianna (påske), Halleluja (pinse). Til disse finnes det et notehefte med tips til hvordan sangene kan brukes.

Sanger:

Barnesalmeboka, IKO 1999, ISBN: 9788254306048 (for barn 6 år - ungdom)

Barnesalmeboka - spillebok, Verbum 2005, ISBN: 9788254309841

Barnesalmeboka – cd,

Nettsider:

Dnk: <http://www.kirken.no>

Barn og Tro: <https://www.barnogtro.no/>

IKO: <http://www.iko.no>

Søndagsskolen Norge: <http://www.nssf.no>

Anbefalt litteratur:

Utviklingspsykologi, religionspsykologi og -pedagogikk

Asheim/Mogstad: *Religionspedagogikk. Tolkning, undervisning og oppdragelse*, Universitetsforlaget 1996, ISBN 9788200025412 (8200025411)

Askland/Sataøen: *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*, Gyldendal akademisk 2009, ISBN 9788205386877 (8205386870)

Evenshaug/Hallen: *Barne- og ungdomspsykologi*, Gyldendal akademisk 2000, ISBN 9788241710988

Evenshaug/Hallen: *Barnet og religionen. Barnets psykologiske forutsetninger for religion*, Universitetsforlaget 1989, ISBN 9788200028109 (8200028100)

Fougner, Jorun: *Gud i barnehagen. Om barn, religion og etikk*, Tano Aschehoug 1999, ISBN 9788251833301 (8251833302)

Hansen, Bjørn (red): *Møtepunkt - en samtale med Gud. Bønnebok for ungdom*, KABB og Trosopplæringsreformen DNK 2010

Trosopplæring

Sagberg, Sturla (red): *Barnet i trosopplæringen*, IKO 2008, ISBN 9788271128654

Torgauten, Tor Ivar: *Kirkeårets fortellingstekster 1. Trosformidling for alle ved hjelp av fortellingstekstene fra advent til påsketiden*, IKO 2011, ISBN 9788282490481

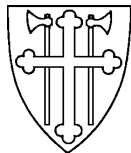
Kirkeårets fortellingstekster 2. Fra Kristi himmelfartsdag til siste søndag i kirkeåret, IKO 2012, ISBN 9788282490672

Artikler om trosopplæring, IKO.no

05.okt. 2007: Unge frivillige medarbeidere i menighetene (Geir Hegerstrøm, IKO i avisen Dagen)

Prismet nr.3 2007:

Det myndige barnet: Om å myndiggjøre barnet og møte det som subjekt

DEN NORSKE KIRKE
Vestvågøy kirkelige fellestråd
Postboks 203, 8376 Leknes

STØRST AV ALT
TROSOPPLÆRING I DEN NORSKE KIRKE

Vestvågøy kirkelige fellestråd som vertsfellestråd og styring av trosopplæring

Vestvågøy kirkelige fellestråd er oppnevnt som vertsfellestråd for trosopplæringsarbeidet i Vest-Lofoten. Det innebærer at Vestvågøy kirkelige fellestråd skal forvalte statlig tilskudd til trosopplæring og ha arbeidsgiveransvaret for ansatte finansiert av trosopplæringsmidler.

Det er sju menigheter i Vest-Lofoten og i Vestvågøy kirkelige fellestråd er 5 menigheter representert. Det betyr at menighetene Flakstad og Moskenes i utgangspunktet ikke har en formel påvirkning på disponering av midlene. Det er viktig at interessene til alle menighetene blir ivaretatt. Og samtidig er det viktig at det ikke lages formelle ordninger som medfører nye beslutningsorgan i en fra før komplisert lokalkirkelig hverdag med mange beslutningsorgan.

Gode prosesser og innflytelse fra alle menighetsrådene, er en forutsetning for et godt felles arbeid med trosopplæring i området. Valgt alternativ for organisering av vertsfellestråd er slik:

I møtet der budsjett for følgende år behandles, møter Flakstad menighetsråd og Moskenes menighetsråd med en representant hver med møte- og stemmerett. Vestvågøy kirkelig fellestråd utvides altså i et avgrensa saksområde. Biskopens representant skal ivareta prestetjenestens interesser, og det er uavhengig av områdets størrelse. Kommunens representant skal ivareta kommunens interesser som i første rekke er økonomiske forpliktelser, og det er mulig å ivareta et kommunalt perspektiv siden midlene tilføres og er bundet til trosopplæringsformål.

På møtet i Vestvågøy kirkelige fellestråd som vertsfellestråd skal følgende saker behandles:

- Rapport for inneværende års arbeid av ansatte finansiert av trosopplæringsmidler
- Prioriterte arbeidsoppgaver for ansatte finansiert av trosopplæringsmidler
- Budsjett for kommende år
- Fordeling av eventuelt gjenstående trosopplæringsmidler (j.fr. retningslinjer)

Dersom det er større endringer i forutsetninger for budsjett og prioritering av arbeidsoppgaver, innkaller kirkevergen i Vestvågøy til møte i vertsfellestrådet.

Saken er behandlet og vedtatt i Vestvågøy kirkelige fellestråd, Flakstad kirkelige fellestråd og Moskenes kirkelige fellestråd høsten 2010.

Retningslinjer for disponering av trosopplæringsmidler

Det tildeles årlig et beløp fra Sør-Hålogaland bispedømme som er øremerket formålet trosopplæring. Midlene kan ikke omdisponeres til andre formål. Ubrukte midler kan i liten grad overføres til nytt regnskapsår. Det er Vestvågøy kirkelige fellesråd som er vertsfellessråd for andelen som tildeles menighetene i Vest-Lofoten, og regnskapsfører bruk av midler.

Fordeling av midler på områder:

1. *Personalutgifter*

Det er et mål at personalutgifter ikke overstiger 80% av tildelte midler. Dette gjennomgås ved ledighet i stilling.

2. *Tiltak for barn 0 -14 år*

Alle menighetene disponerer min. 30 kr pr barn i alderen 0 – 14 år (til og med konfirmanntid) Midlene skal gå til å dekke tiltak som menighetene har. Menighetene kan bidra med midler ut over disse, f.eks fra offer, egenbetalinger mv.

3. *Tiltak for ungdommer 15 -17 år*

Tiltak for ungdom etter konfirmanntid disponeres felles. Det settes av midler som tilsvarer min. 30 kr pr ungdom. Det kan brukes til tiltak for flere menigheter og av enkeltmenigheter. Kirkevergen fordeler.

4. *Midler til felles disponering*

Det settes av felles midler til:

Felles arrangement: Felles tiltak som enten gjelder for hele prostiet eller Vest-Lofoten. Også arrangement utenfor Lofoten der organiserte gruppe fra flere menigheter reiser, kan prioriteres.

Felles kursmidler: Midlene prioriteres til kurs og opplæring både for frivillige og ansatte. Prioritering av kursmidler følger vanlige retningslinjer.

Generelle midler: Menighetene kan søke om midler til forsøk og utviklingstiltak.

5. *Administrasjonsutgifter*

Vertsfellessrådet tildeles 30.000 for merarbeid knyttet til personal-, administrasjons- og økonomioppfølging. IKT- program for koordinering av bl.a. trosopplæring og økte kostnader til produksjon og utsendelse av trosopplæringsmateriell, finansieres av trosopplæringsmidlene.

6. *Udisponerte midler.*

Det foretas en revisjon og eventuelt ny fordeling av personalutgifter 15.juni.

Alle udisponerte midler pr. 01.november, vil bli samlet i en felles pott. Disse midlene kan brukes til investeringer/tiltak for alle menighetene eller en menighet kan søke om å benytte/låne de til investeringer/tiltak som går ut over tidligere tildelte midler. Midlene tilbakeføres til fellesskapet over maksimalt 5 år. Det kan avtales å utføre tjenester i stede for å tilbakeføre midler. Det settes opp en avtale mellom menighetsråd og vertfellesråd. Bruk av udisponerte midler, avgjøres av vertsfellesrådet.

7. Retningslinjene gjelder fra 01.01.2011, og revideres når alle menighetene har fått godkjent sine trosopplæringsplaner, seinest 01.12.2012

Vedtatt av Vestvågøy kirkelige fellesråd 29.10.2010 sak 33/10, under forutsetning av godkjenning av fellesrådene i Flakstad og Moskenes.

DEN NORSKE KIRKE

Vestvågøy kirkelige fellesråd

UngMedarbeider

Målsetting:

- Få en bedre aldersspredning av ledere på våre aktiviteter.
- Avlaste oppgaver for andre stillinger.
- Rekruttere inn i frivillige oppgaver i kirke og organisasjoner lokalt eller på nye steder.
- Langsiktig rekruttering til stillinger i kirke og kristne organisasjoner.

Kompetanse/krav:

- Alderskrav, 16– 21 år (fra 1. vg.).
- Lederkurs (MILK, Lagets lederskole, ledererfaring ol.).
- Primært ungdom fra egne menigheter.

Eksempler på aktivitet:

- Klubben på Fygle.
- Tiltak i trosopplæring som Lys våken, 6 –års klubb, 4 år bok mv, avhengig av hvordan det gjøres i den enkelte menighet.
- Konfirmantarbeid som leir, lofotnatta, oppstartsaktiviteter og lignende.
- Annet barnearbeid som mangler ledere og der det kan utfylle andre ledere.
- Tiltak for jevnaldrene.

Krav til UngMedarbeider:

- Aktiviteter skal gjennomføres etter avtale.
- Oppgaver kan omfatte fra 5 til 15 timer pr måned, avgjøres etter avtale. Det kan jevnes ut over et semester Arbeidsperioden vil være 01.09 – 10.06.
- Nærmeste overordnede vil være trosopplæringskoordinatoren. Det kan oppnevnes en annen arbeidsleder.
- Ved flere UngMedarbeidere i Vest-Lofoten, kan det bli noen felles oppgaver og oppfølging som team.

Kostnad/honorar:

- Det utbetales honorar som vil variere fra 500 til 1500 pr måned, avhengig av avtalt timetall i måneden. Kostnaden for menighetsråd vil være honorar pluss arbeidsgiveravgift.
- Utgifter til tiltak i menigheten, er menighetsrådets ansvar å dekke, enten fra menighetens trosopplæringsmidler eller fra andre kilder. Utgifter til fellestiltak, vil dekkes av felles trosopplæringsmidler. Felles tiltak avtales med trosopplæringskoordinator.

Vedtatt i Vestvågøy kirkelige fellesråd den 08.06.2012 Revideres ved behov.